

I 221-1 Informatieblad rietbedekking

Vernieuwing en onderhoud van rietbedekking

In de achterliggende jaren is ons gebleken dat er regelmatig problemen ontstonden bij het op verantwoorde wijze dekken van riet. Hieronder volgen enkele aanwijzingen voor het aanvragen van offertes voor, vernieuwen en onderhouden van rietbedekking.

Aanvragen offerte

- Laat de prijzen voldoende specificeren in de diverse onderdelen, ondermeer:
 - * aantal m² met de prijs per m², het aantal bossen riet met bandmaat per m²
 - * een aparte prijs voor het aanbrengen van de deklatten.
 - * het indekken van het aantal stuks dakramen, dakkapellen, doorvoeren etc.
 - * het aanbrengen van de gebakken nokvorst of overgebonden strovorst in m¹
- N.B. Het aantal m² wordt naderhand exact bepaald aan de hand van een meting. Deze mag niet meer dan maximaal 5% afwijken van de offerte.
- In de offerte dient de herkomst van het riet vermeld te worden met de toezegging van een certificaat van herkomst.
- Als een aannemer werk verricht (bijvoorbeeld knelplanken, zalinggoten etc) dan dient duidelijk aangegeven te worden wat de rietdekker precies wel en niet doet.
- In de offerte dient vermeld te worden wie de oude rietbedekking verwijdert en afvoert. In verband met verscherpte milieuregels is verbranden van het oude riet meestal niet meer toegestaan.

N.B. Het verdient aanbeveling om bij een overeenkomst met een rietdekker een garantietermijn van 10 jaar te bedingen, waarbij de rietdekker jaarlijks het dak dient na te lopen. Daarna kan met de rietdekker een onderhoudscontract worden afgesloten.

Vernieuwen van het riet

Kwaliteit riet, dikte en bevestiging

- Het nieuw aan te brengen riet dient éénjarig riet te zijn met frisgele kleur en een sterke harde dikwandige stengel, behoudens een zeer dunne spreilaag van wat dikker en langer riet.
- Voor monumenten dient inlands riet toegepast te worden, voorzien van certificaat van herkomst. Zogenaamd dullenriet is op monumenten niet toegestaan. Het heeft een te korte levensduur.
- Het riet dient 140 cm tot maximaal 180 cm lang te zijn, het mag niet op maat gesneden worden zodat de pluimen of het uitgegroeide bovineinde er af gaan, behoudens aanpassing bij de nokafwerking en aansluitingen.
- Dakvlakken korter dan 7 meter dienen onder 25cm en boven 22 cm dik te zijn. Dakvlakken langer dan 7 meter respectievelijk 28 cm en 25 cm. Bij dakhellingen minder dan 45° komt er per graad ongeveer 1 cm dikte bij.
- Er dient gedekt te worden met een zo groot mogelijke slijtlaag, circa 9 tot 10 cm en een korte gelijkmatige stoppel. Deze factoren zijn naast dekhelling en situering medebepalend voor de levensduur van het riet.
- Bij het dekken van het riet bij voorkeur spandraad nr. 6 gebruiken in roestvaststaal of dubbel gegalvaniseerd en binddraad nr. 18 in roestvaststaal. Gegalvaniseerd draad is hiervoor niet toegestaan, omdat dit op den duur doorroest!
- Te vernieuwen deklatten mogen **nooit geniet**, maar slechts geschroefd of gespijkerd worden. Bij voorkeur draadnagels met dunne schacht en 80 mm lengte.

- Voorzover er herstelwerk plaatsvindt aan de dakconstructie, dient aangepast te worden op de aanwezige constructie. Dus bezaagde eiken sporen aanhelen met eiken, rondhoutsporen met rondhout, inclusief de kenmerkende traditionele houtverbindingen.
- Als een aannemer diverse onderhoudswerkzaamheden aan de kapconstructie, windveren etc uitvoert, laat de rietdekker dan vroegtijdig overleggen over de juiste maatvoering, verbetering van de detaillering en aansluitingen.

Afwerking, aansluitingen, goten

- Bij boerderijen worden doorgaans gesmoorde rietvorsten toegepast. In de villabouw komen ook veel rode rietvorsten voor. Deze rietvorsten dienen gelegd te worden in een met kunstvezels gewapende kalkspecie **zonder** de alom toegepaste ruggen. Hierbij dient er op gelet te worden dat het riet bij de nok zo hoog is opgewerkt, dat tussen dreef en vorst niet meer dan maximaal 4 cm overblijft in verband met lospikken door vogels, versnelde slijtage en stormgevoeligheid.
- Alle aansluitingen tegen muren en bij schoorstenen dienen uitgevoerd te worden door middel van muurlood en loketten in lood zwaar 20 kg/m² en met koper verna-geld. Al het lood behoort met loodproppen te worden vastgezet alvorens te worden aangevoegd.
- Bij aansluitingen van pannen op riet dient boven de bovenste panlat een staande panlat aangebracht te worden als knelling voor het riet en om pannen gemakkelijk te kunnen vervangen. Ook het riet voldoende ver aan boven en zijkant over de pannen heen dekken en de buitenste rij pannen onder de pannen voorzien van een verticale staande panlat.
- Voor het indekken van gietijzeren dakramen dienen dakramen met platte kanten gebruikt te worden. Velux-dakramen zo strak mogelijk aandekken. De zijgootjes hiervan ondersteunen om lekkages te voorkomen.
- Riet op dakkapellen slijt meestal sneller door een flauwere dakhelling. Belangrijk zijn voldoende deklatten om goed te kunnen binden. Deze brengt de rietdekker graag zelf aan.
- Bij killen wordt het toepassen van zinken goten sterk ontraden vanwege de aantasting door het kiezelzuur uit het nieuwe riet. Bij voorkeur het riet in killen doordekken!
- Bij de druipkant boven deuren kan een (mast)goot worden toegepast. De goot sterk op afschot aanbrengen, ongeveer 2 cm op één meter. De druipkant van het riet zover mogelijk naar voren verleggen, zodat het water bij het slijten van het riet in de goot blijft druipen. De goot drie maanden na het aanbrengen coaten tegen kiezelzuuraantasting.

Onderhoud, isolatie en preventie

Onderhoud

- Zorg dat onderhoudsvaklieden die op het dak moeten zijn, weten dat riet geen puntlasten verdraagt. Hierbij valt te denken aan schoorsteenvegers, communicatietechnici, inspecteurs van de bliksembeveiliging, ramenwassers, schilders en aannemers.
- Inspecteer zelf regelmatig het dak, met name na onderhoudswerkzaamheden door de eerder genoemde onderhoudsvaklieden en na een hevige storm.
- Gaten die er door vogels in het voorjaar in worden getrokken, zijn een zwak punt voor een storm of lokt andere grotere vogels uit tot trekken van nog grotere gaten. Laat ze direct verhelpen, voordat het tot grotere problemen leidt.
- De eerste 8 tot 10 jaar behoeft een nieuwe rietbedekking nauwelijks onderhoud. Daarna zijn enkele inspectiepunten de killen, druippunten onder dakkapellen en rietvorsten. Regelmatig onderhoud verlengt de levensduur aanzienlijk.
- Hoe sneller een dak droogt na regen des te langer de levensduur. Droog houden betekent het weren van algen, mos en blad. Zodra nieuw riet groen wordt door algen het riet behandelen met algendodend middel. Bekende middelen zijn Diuron

of Uracom. Bestaande daken na een onderhoudsbeurt en/of schoonmaken direct laten behandelen.

- Als vervanging van de rietbedekking door slijtage in zicht is, maar de kwaliteit van het riet nog goed is, kan blank of onzichtbaar verstopt worden door het op dikte brengen van de rietbedekking. De spandraad wordt losgemaakt, het riet bijgevuld met stoppels riet en weer gebonden. Vanwege de kosten alleen zinvol als de levensduur met minstens 10 jaar kan worden verlengd.
- Een andere methode is het zichtbaar opstoppen of doorstoppen. Hierbij worden kleine bossen riet in de oude rietbedekking gestoken, met zichtbare spandraden wordt het riet gebonden en weer in vorm geklopt.

Isolatie

- Riet ($R_c = 2,4 \text{ m}^2\text{K/W}$ onder optimale omstandigheden) voldoet niet aan de isolatiewaarde uit het Bouwbesluit ($R_c = 2,5 \text{ m}^2\text{K/W}$). Bij bewoning wordt dan vaak aanvullende isolatie gevraagd.
- Aanvullende isolatie verhoogt de kans op inwendige condensatie dieper in het riet. Win dan eerst advies van deskundigen in om ernstige schade te voorkomen.
- Door aanvullende isolatie blijft riet kouder en langer nat, waardoor de kans op versnelde alg- en mosgroei toeneemt.

Brandpreventie

- Bij nieuw riet is behandeling met brandvertragende middelen binnen de bebouwde kom verplicht als de afstand tot andere bebouwing minder is dan 15 meter.
- Brandvertragende middelen zijn milieubelastend en bieden slechts tijdelijk soelaas. Met het verwerken van de slijtlaag van het riet, verdwijnt ook het brandvertragende middel.
- Er dient minimaal een brandblusser van 5 kg, liefst 10 kg in de keuken aanwezig te zijn, bij voorkeur aangevuld met een brandslanghaspel.
- Schoorstenen voor houtkachels en andere vaste brandstoffen minimaal 2 x per jaar schoon (laten) maken! Zorg voor een vonkenvanger in de schoorsteen.
- Verbrand geen papier en karton in open haard of houtkachel. Dit veroorzaakt veel vlieg vuur.
- Zorg tot slot voor een veilige en goedgekeurde elektrische installatie. Kortsluiting is een veelkomende oorzaak van brand in oude gebouwen.

Verzekeringen

De premie voor een opstalverzekering is bij rietbedekking twee- tot driemaal hoger dan bij een huis met een harde dakbedekking. Voor rijksmonumenten geldt overigens dat de premie opstalverzekering als onderhoudskosten fiscaal aftrekbaar is!

Plaatselijk "onderlinge" verzekeringsmaatschappijen, die werken zonder tussenpersonen, bieden meestal de gunstigste premies. Deze maatschappijen zijn verenigingen waarvan de aangesloten verzekerden lid zijn. Sommige "onderlinge" verzekeringsmaatschappijen zijn georiënteerd op de agrarische markt en hebben zodoende veel ervaring met het verzekeren van panden met rietbedekking.